

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 11321 af 21/12/2015 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 99-15 om seniorførtidspension - arbejdsevne

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: 2015-3726-18643

Ankestyrelsens principafgørelse 99-15 om seniorførtidspension - arbejdsevne

Resumé:

Personer, som højst har 5 år til folkepensionsalderen, og som har en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, har en særlig mulighed for at ansøge om seniorførtidspension.

Når kommunen modtager en ansøgning om seniorførtidspension, skal kommunen som det første vurdere, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser om alder og om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Seniorførtidspension er ikke en ny type førtidspension, men en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. Det er et krav for at få tilkendt seniorførtidspension, at arbejdsevnen er nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde eller ved et fleksjob.

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der alene tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb.

Der skal ligeledes ses bort fra kravet om, at alle muligheder for at udvikle arbejdsevnen skal være udtømt, og der skal ikke iværksættes beskæftigelsesrettede tilbud.

Ved vurderingen af, om arbejdsevnen er tilstrækkeligt nedsat, kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde. Det kan også tillægges betydning, hvad årsagen til arbejdsophør er, fx hvis personen er opsagt pga. sygdom. Hvis der fortsat er behandlingsmuligheder, vil det i mange tilfælde betyde, at arbejdsevnen ikke umiddelbart kan anses for varigt nedsat i tilstrækkeligt omfang, før behandlingsmulighederne er udtømte.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har behandlet 2 sager, hvor kommunen har givet afslag på seniorførtidspension. Udvalget ændrede sagerne og tilkendte seniorførtidspension.

I sag nr. 1 var ansøger 60 år, da hun i september 2014 ansøgte om seniorførtidspension. Ansøger havde arbejdet som syerske og som kommunal dagplejer i sammenlagt 35 år frem til udgangen af 2013, hvor hun blev opsagt. Ansøger var herefter ledig i en meget kort periode indtil den 16. januar 2014, hvor hun blev sygemeldt på grund af smerter i bevægeapparatet som følge af slidgigt.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at ansøger opfyldte kravene om en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, samt at ansøger havde mindre end 5 år til folkepensionsalderen.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt desuden, at det var dokumenteret, at ansøgers arbejdsevne var væsentligt og varigt nedsat i et sådant omfang, at hun ikke kunne blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde eller i et fleksjob.

I sag nr. 2 var ansøger 61 år, da han i september 2014 ansøgte om seniorførtidspension. Ansøger havde arbejdet som bygningsmaler i over 40 år frem til 2010. Han modtog herefter arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at ansøger opfyldte kravene om en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, samt at ansøger havde mindre end 5 år til folkepensionsalderen.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt desuden, at det var dokumenteret, at ansøgers arbejdsevne, især som følge af rotator cuff og slidgigt i skuldre og arme var væsentligt og varigt nedsat i et sådant omfang, at han ikke kunne blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde eller i et fleksjob.

Lovgivning:

Lov om social pension - lovbekendtgørelse nr. 10 af 12. januar 2015 - § 16, § 17, § 20, § 21 og § 33

Bekendtgørelse om seniorførtidspension – bekendtgørelse nr. 1555 af 18. december 2013 - § 2, § 3 og § 4

Afgørelse:

1. Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagerne principielt for at afklare, hvordan arbejdsevnen skal vurderes efter reglerne om seniorførtidspension.

2. Reglerne

Det fremgår af § 17, stk. 3, i lov om social pension, at personer med en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet fra 5 år før folkepensionsalderen kan ansøge om førtidspension (seniorførtidspension). I sådanne sager iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen.

Det fremgår af § 16, stk. 3, i lov om social pension, at det er en betingelse for at få tilkendt førtidspension, 1) at personens arbejdsevne er varigt nedsat, og 2) at nedsættelsen er af et sådant omfang, at den pågældende uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L22 om ændring af lov om social pension, at for målgruppen, der har en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, vil der typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet.

For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er således ikke behov for at gennemføre fx arbejdsprøvning, omskoling, revalidering mv. Her kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde. Afklaringen af arbejdsevnen kan derfor gennemføres hurtigere og mere enkelt end efter de almindelige regler for førtidspension, da der typisk er tale om personer tæt på pensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig og et kort fremadrettet arbejdsmarkedsperspektiv.

3. Andre principafgørelser

Ankestyrelsen har ikke andre principafgørelser på området.

4. De konkrete afgørelser

Sag 1 – 2015-3726-18643

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har truffet afgørelse i din sag om klage over XX Kommunes afgørelse truffet den 19. februar 2015.

Resultatet er:

- Du har ret til seniorførtidspension med virkning fra den 1. marts 2015

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse.

Kommunen vil kontakte dig.

Der var enighed på mødet.

Vi finder grundlag for at kritisere kommunens begrundelse. Se nærmere i afsnit om bemærkninger til kommunens begrundelse.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderer, at det er dokumenteret, at din arbejdsevne er væsentligt og varigt nedsat i et sådant omfang, at du ikke kan blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde eller i et fleksjob.

Vi vurderer, at du på baggrund af dine helbredsmæssige forhold ikke besidder ressourcer, der kan anvendes på arbejdsmarkedet.

Vi vurderer desuden, at du opfylder kravene om en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, samt at du har mindre end 5 år til folkepensionsalderen.

Vi har lagt vægt på, at du ifølge reumatologisk speciallægeepikrise af 31. marts 2014 har svær bevægeindskrænkning i ryggen.

Vi har videre lagt vægt på, at det fremgår af reumatologisk speciallægeepikrise af 15. april 2014, at du ved røntgenundersøgelse har fået påvist slidgigtforandringer både i nakke, bryst og lænd.

Vi har også lagt vægt på specifik helbredsattest af 11. juni 2014 fra din læge. Det fremgår heraf, at du har slidgigt i ryggen, og at dine øvrige ledsymptomer må relateres til slidgigt i kroppen. Tilstandene er stationære. Der er meget begrænsede behandlingsmuligheder med smertestillende medicin. Du får Kodein og Pinex. Du har prøvet forskelligt gigtmedicin, men kan ikke tåle det. Ved knæ og hofter er der mulighed for operation. Dette er dog ikke aktuelt nu, og det er heller ikke noget, som vil bedre dit funktionsniveau, da det er ryggen, der giver flest smerter.

Det fremgår også af specifik helbredsattest af 11. juni 2014, at du vil være noget påvirket i dit funktionsniveau, og at du vil have behov for en stor grad af fleksible arbejdsstillinger i løbet af dagen. Der bør ikke være tunge løft, foroverbøjede arbejder eller monotone arbejdsstillinger. Det vil være bedst, hvis du kan veksle mellem siddende, stående og gående stilling i løbet af dagen. Du vil også have begrænsninger i forhold til at bruge dine hænder. Her vil det også være vigtigt med alsidige opgaver, som ikke er for fysisk krævende.

Vi har endvidere lagt vægt på, at din egen læge i lægeattest til rehabiliteringsteamet (LÆ 265) af 23. oktober 2014 har udtalt, at dine smerter har været tiltagende over det seneste år, og at dit funktionsniveau tilsvarende er blevet indskrænket. Din egen læge vurderer, at du selv med maksimale skånebehov ikke længere vil kunne være tilknyttet arbejdsmarkedet.

Vi har desuden lagt vægt på, at du har været syerske i 11 år, og at du efterfølgende har arbejdet som kommunal dagplejer i 24 år, indtil du blev opsagt med virkning fra den 31. december 2013. Du var herefter ledig i meget kort tid indtil den 16. januar 2014, hvor du blev sygemeldt på grund af smerter.

Vi har også lagt vægt på, at du sammenlagt i perioden 1984 til 2014 ifølge dine ATP-indbetalinger har haft en arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse.

Vi vurderer, at du har ret til seniorførtidspension med virkning fra den 1. marts 2015.

Vi har lagt vægt på, at du den 24. september 2014 har søgt om seniorførtidspension.

Efter reglerne om seniorførtidspension kan personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, der er nedslidte, og som har højst 5 år til folkepensionsalderen, sikres en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. I sådanne sager iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdssevnen.

Det er dog fortsat et krav for at få tilkendt førtidspension, at det er dokumenteret eller på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdssevnen er nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde eller ved et fleksjob.

Efter reglerne er det også en betingelse, at ansøgeren forud for ansøgningen har haft fuldtidsbeskæftigelse i en periode, der sammenlagt svarer til mindst 20 – 25 år, og at ansøgeren forud for ansøgningen om seniorførtidspension har aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L22 om ændring af lov om social pension, at for målgruppen, der har en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, vil der typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet.

For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er således ikke behov for at gennemføre fx arbejdsprøvning, omskoling, revalidering mv. Her kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde. Afklaringen af arbejdsevnen kan derfor gennemføres hurtigere og mere enkelt end efter de almindelige regler for førtidspension, da der typisk er tale om personer tæt på pensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig, og et kort fremadrettet arbejdsmarkedsperspektiv.

Vi henviser også til skrivelse nr. 9806 af 18. december 2013 om reglerne for seniorførtidspension. Det fremgår heraf, at der i sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, alene skal tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb.

Efter reglerne træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om seniorførtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om seniorførtidspension.

Efter reglerne udbetales førtidspension månedsvist bagud med virkning fra den første i måneden efter, at der er truffet afgørelse om førtidspension. Træffes afgørelse om førtidspension efter udløbet af

den fastsatte frist, udbetales førtidspension med virkning fra den første i måneden efter, at der er forløbet 6 måneder fra det tidspunkt, hvor ansøgningen blev modtaget i kommunen.

Bemærkninger til kommunens begrundelse

Vi finder det kritisabelt, at kommunen i afgørelsen lægger vægt på, at der er behov for en yderligere afklaring af din arbejdsevne.

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der alene tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb. Dette er et krav i alle andre sager om førtidspension.

Sag 2 – 2015-3726-08492

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har truffet afgørelse i din sag om klage over XX Kommunes afgørelse truffet den 19. december 2014.

Resultatet er:

- Du har ret til seniorførtidspension med virkning fra den 1. januar 2015

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse.

Kommunen vil kontakte dig.

Vi finder grundlag for at kritisere kommunens begrundelse. Se nærmere i afsnit om bemærkninger til kommunens begrundelse.

Der var enighed på mødet.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderer, at det er dokumenteret, at din arbejdsevne er væsentligt og varigt nedsat i et sådant omfang, at du ikke kan blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde eller i et fleksjob.

Vi vurderer, at du på baggrund af dine helbredsmæssige forhold ikke besidder ressourcer, der kan anvendes på arbejdsmarkedet.

Vi vurderer også, at du opfylder kravene om en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, samt at du har mindre end 5 år til folkepensionsalderen.

Vi har lagt vægt på, at det fremgår af de lægelige oplysninger i sagen, at du i 2012 blev opereret for hudkræft på læben. Der er ikke tegn til tilbagefald (recidiv). Du er desuden opereret for blærekræft i 2012, og du har fået konstateret prostatakræft.

Vi har videre lagt vægt på, at du lider af hjerteflimmer, og at lidelsen er velkontrolleret. Herudover har du svære slidgigtforandringer i hele lændedelen med udtalt spinalstenose samt foraminal stenose, svær slidgigt i begge skuldre, slidgigt i venstre albue og begge knæ.

Vi har endvidere lagt vægt på specifik helbredsattest af 25. januar 2013. Det fremgår heraf, at du får smerter, når du løfter armene over vandret, og at du ikke kan løfte mod modstand.

Vi har også lagt vægt på ortopædkirurgisk statusattest af 7. august 2013. Det fremgår heraf, at du lider af rotatorcuff syndrom og slidgigt i albueled. Du er i 2012 opereret i skulderen, men det har ikke haft nogen større effekt på tilstanden.

Vi har videre lagt på speciallægeerklæring af 21. oktober 2013 fra Arbejds- og Miljømedicinsk Klinik fra YY Universitetshospital. Det fremgår heraf, at du har mén i form af smerter i venstre skulder, som forværres ved brug af venstre arm med natlig opvågning og daglig funktionshæmning.

Vi har også lagt vægt på lægeattest til rehabiliteringsteam af 18. september 2014. Det fremgår heraf, at du har konstante smerter i ryg og ben. Din gangdistance er mellem 50 og 100 meter, og du kan ikke gå på trapper. En operation for spinalstenosen vil muligvis kunne afhjælpe nogen af generne i ryg og ben, men du vil fortsat have væsentlig funktionsindskrænkning i begge ben.

Vi har endvidere lagt vægt på, at du har været i virksomhedspraktik hos en farvehandler i perioden 10. december 2012 til 11. januar 2013. Du måtte ophøre på grund af forværring af skuldersmerter.

Vi har også lagt vægt på, at du forud for ansøgningen om seniorførtidspension har arbejdet som bygningsmaler i over 40 år. Derefter har du modtaget arbejdsledighedsdagpenge og sygedagpenge efter arbejdsophør i 2010/2011.

Vi har endelig lagt vægt på, at du sammenlagt i perioden 1973 til 2013 ifølge ATP-indbetalinger har haft en arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse.

Vi vurderer herefter, at du har ret til seniorførtidspension med virkning fra den 1. januar 2015.

Vi har lagt vægt på, at du den 24. september 2014 har søgt om seniorførtidspension.

Efter reglerne om seniorførtidspension kan personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, der er nedslidte, og som har højst 5 år til folkepensionsalderen, sikres en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. I sådanne sager iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen.

Det er dog fortsat et krav for at få tilkendt førtidspension, at det er dokumenteret eller på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen er nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde eller ved et fleksjob.

Efter reglerne er det også en betingelse, at ansøgeren forud for ansøgningen har haft fuldtidsbeskæftigelse i en periode, der sammenlagt svarer til mindst 20 – 25 år, og at ansøgeren forud for ansøgningen om seniorførtidspension har aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L22 om ændring af lov om social pension, at for målgruppen, der har en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, vil der typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet.

For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er således ikke behov for at gennemføre fx arbejdsprøvning, omskoling, revalidering mv. Her kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde. Afklaringen af arbejdsevnen kan derfor gennemføres hurtigere og

mere enkelt end efter de almindelige regler for førtidspension, da der typisk er tale om personer tæt på pensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig, og et kort fremadrettet arbejdsmarkedsperspektiv.

Vi henviser også til skrivelse nr. 9806 af 18. december 2013 om reglerne for seniorførtidspension. Det fremgår heraf, at der i sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, alene skal tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb.

Efter reglerne træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om seniorførtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om seniorførtidspension.

Efter reglerne udbetales førtidspension månedsvist bagud med virkning fra den første i måneden efter, at der er truffet afgørelse om førtidspension. Træffes afgørelse om førtidspension efter udløbet af

den fastsatte frist, udbetales førtidspension med virkning fra den første i måneden efter, at der er forløbet 6 måneder fra det tidspunkt, hvor ansøgningen blev modtaget i kommunen.

Bemærkninger til kommunens begrundelse

Vi finder det kritisabelt, at kommunen i afgørelsen lægger vægt på, at du efter det planlagte genoptræningsforløb skal fortsætte samarbejdet med jobcenteret om at få beskrevet din arbejdsevne.

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der alene tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb. Dette er et krav i alle andre sager om førtidspension.